

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 190/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 235/2014 a postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 153/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 22. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 235/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“). Domáha sa tiež vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 153/2017 (ďalej len „namietané konanie krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v napadnutom konaní na základe žaloby žalobcu vo veci ochrany dobrej povesti právnickej osoby podanej na okresnom súde 9. decembra 2014 v procesnom postavení žalovaného v prvom rade. Okresný súd rozhodol

prvým rozsudkom 28. marca 2017. O podaných odvolaniach žalobcu a sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením č. k. 17 Co 153/2017-735 z 22. januára 2019, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Následne rozhodol vo veci okresný súd v poradí druhým rozsudkom zo 16. augusta 2019 (ďalej aj „druhý rozsudok“), ktorý bol sťažovateľovi doručený 2. októbra 2019. Proti druhému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré bolo 13. januára 2020 postúpené odvolaciemu súdu.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta zákonnosť druhého rozsudku okresného súdu vydaného v napadnutom konaní, ktorý podľa jeho názoru vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia a ignoruje právny názor krajského súdu. Sťažovateľ namieta aj prietahy v napadnutom konaní, argumentujúc tým, že odvolanie proti druhému rozsudku okresného súdu bolo postúpené krajskému súdu až 13. januára 2020, o ktorom odvolací súd ešte nerozhodol. Sťažovateľ podal 22. apríla 2020 sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, ktorý sťažnosť považoval za nedôvodnú. V ústavnej sťažnosti poukazuje sťažovateľ aj na prietahy v namietanom konaní krajského súdu, keď z dôvodu, že krajský súd „*po dobu viac ako 18 mesiacov nekonal*“, podal 16. januára 2019 predsedníčke krajského súdu sťažnosť na prietahy.

5. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„*Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu*“ podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu „*v konaní vedenom pod sp. zn. 21C/235/2014*“ bolo porušené.

„*Základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie*“ podľa čl. 6 od. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a „*postupom Krajského súdu v Prešove, v konaní vedenom pod sp. zn. 17Co/153/2017*“ bolo porušené.

„*Právo na zákonného sudcu*“ podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní a „*postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 17Co/235/2017*“ bolo porušené.

6. Sťažovateľ zároveň ústavný súd požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní o jeho ústavnej sťažnosti a tiež navrhol priznať mu finančné zadostučinenie v sume 100 000 €.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa, vychádzajúc zo zákonom predpísanej viazanosti návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitom) a z dôvodov ústavnej sťažnosti, je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu, porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým postupom okresného súdu a namietaným postupom krajského súdu.

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Napriek absencii právneho zastúpenia sťažovateľa a z toho vyplývajúcich viacerých nedostatkov niektorých zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, vyhodnotiac ho za obsahovo také zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

11. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu:

12. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej

sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky.

13. Ústavný súd vo vzťahu k druhému rozsudku okresného súdu konštatuje, že sťažovateľ mohol proti meritórnemu rozhodnutiu podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom je oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému druhému rozsudku okresného súdu. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (bod 2 výroku tohto uznesenia).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

14. Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemohlo dochádzať k porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

15. Zo samotnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol vo veci samej druhým rozsudkom zo 16. augusta 2019. Odvolanie podané sťažovateľom bolo krajskému súdu postúpené 13. januára 2020. V čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (24. marca 2021, pozn.) bolo teda napadnuté konanie na okresnom súde už skončené, a to na základe vydania meritórneho rozhodnutia.

16. V súvislosti s postupom krajského súdu v namietanom konaní ústavný súd z tvrdení sťažovateľa a príloh priložených k ústavnej sťažnosti zistil, že krajský súd rozhodol vo veci odvolania proti prvému rozsudku okresného súdu (z 28. marca 2017, pozn.) svojím uznesením č. k. 17 Co 153/2017-735 z 22. januára 2019. V danej veci niet teda pochyb, že toto odvolacie uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť ešte pred doručením ústavnej sťažnosti ústavnému súdu.

17. Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorým je ústavný súd viazaný, okresný súd v napadnutom konaní a krajský súd v sťažovateľom namietanom konaní svojimi rozhodnutiami ešte pred doručením ústavnej sťažnosti ústavnému súdu vykonali všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa.

18. Na základe už uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (bod 2 výroku tohto uznesenia).

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy:

19. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým postupom okresného súdu a v namietanom konaní krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ porušenie tohto základného práva iba označil. Vo svojej ústavnej sťažnosti však žiadnym spôsobom nekonkretizoval, z akých dôvodov malo k porušeniu tohto základného práva postupom všeobecných súdov dôjsť. Na základe uvedeného preto ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

20. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

21. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiadala, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

22. Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom,

žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 1 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2021

Peter Molnár
predseda senátu